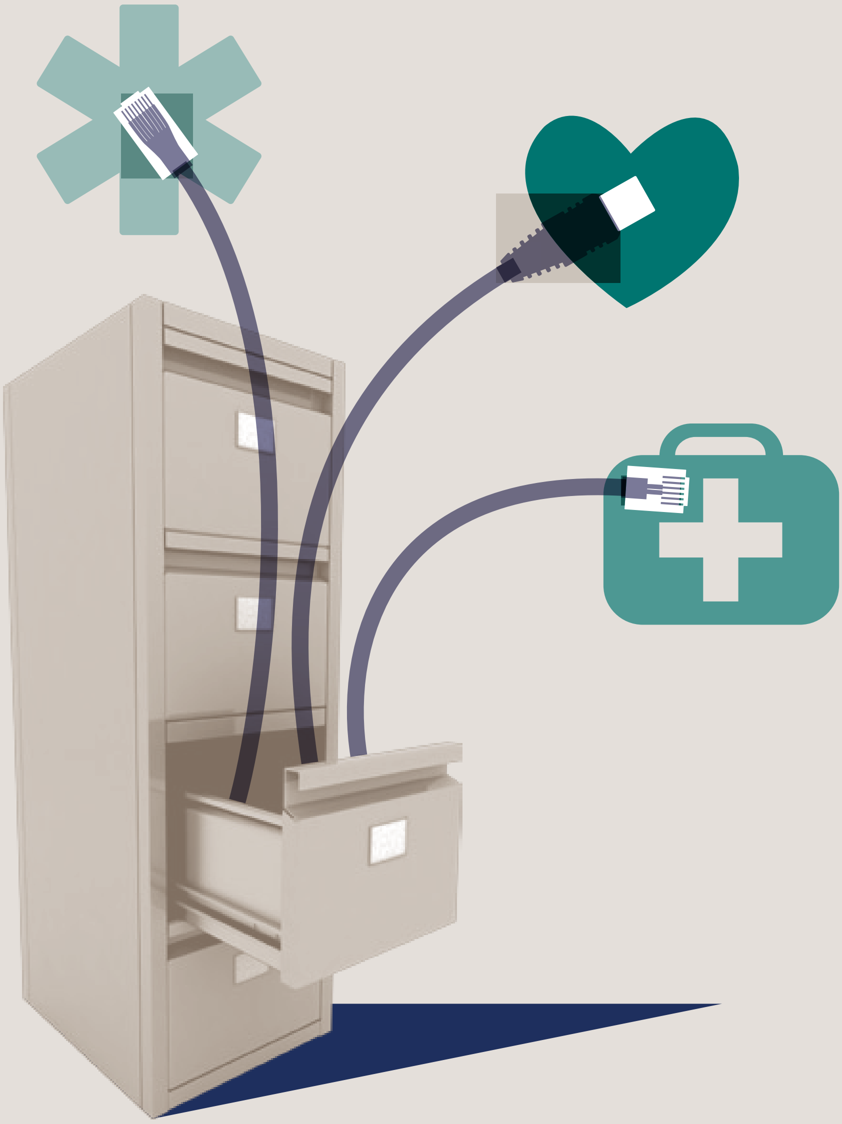

Tabellenbijlage

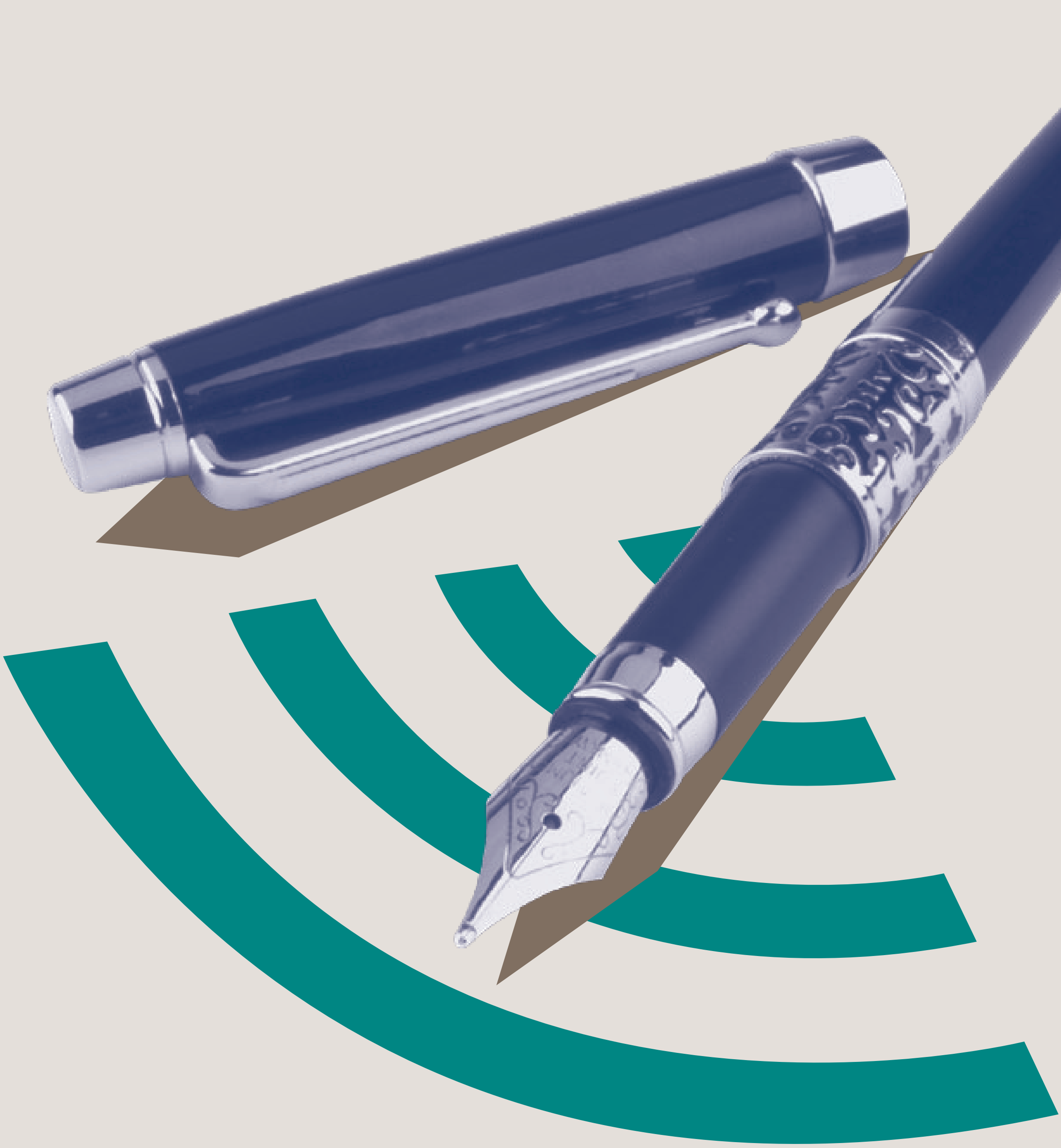
eHealth-monitor 2013

Betere zorg
door betere informatie
Nictiz

nivel

Inhoudsopgave

Inleiding

Dit is de tabellenbijlage bij het onderzoeksrapport ‘eHealth, verder dan je denkt – eHealth-monitor 2013’.

Voor een juist begrip van de tabellen in dit document bevelen wij aan om deze tabellenbijlage alleen te gebruiken in combinatie met het volledige onderzoeksrapport, dat is te downloaden vanaf www.nictiz.nl en www.nivel.nl. Om toch enige context aan te bieden in dit document, herhalen wij in dit hoofdstuk een deel van de beschrijving van de onderzoeksmethode, die in meer uitgebreide vorm terug te vinden is in hoofdstuk 2 van het volledige onderzoeksrapport. De gedetailleerde onderzoeksvragen zijn terug te vinden in hoofdstuk 1 van het onderzoeksrapport.

1.1 Onderzoeksmethode

De hoofdvraag in dit onderzoek was: ‘welke ontwikkelingen in het gebruik van eHealth doen zich in Nederland voor?’ Om deze vraag te beantwoorden, is gebruik gemaakt van twee elkaar aanvullende methoden, een consultatieronde die bestond uit interviews en een vragen lijstonderzoek. Op de consultatieronde wordt in deze tabellenbijlage niet nader ingegaan.

De belangrijkste resultaten van het vragenlijstonderzoek zijn in tabelvorm opgenomen in deze tabellenbijlage. Het vragenlijstonderzoek is uitgevoerd onder zorggebruikers en zorgverleners om inzicht te krijgen in de beschikbaarheid van eHealth, het gebruik hiervan en de ervaren effecten van het toepassen van eHealth in de praktijk. Dit hoofdstuk beschrijft kort de onderzoeksaanpak van het vragenlijstonderzoek.

1.1.1 Dataverzameling

Er zijn vragenlijsten afgenomen onder zorggebruikers en zorgverleners. Voor de benadering is gebruik gemaakt van bestaande panels van zorggebruikers en zorgverleners. Voordeel van het gebruik van dergelijke panels, ten opzichte van andere manieren van dataverzameling onder deze groepen, is dat hiermee op een efficiënte en betrouwbare manier data kan worden verzameld. Panelleden hebben immers al aangegeven bereid te zijn tot deelname aan een onderzoek. De respons ligt daarom bij een onderzoek waarbij gebruik wordt gemaakt van een panel doorgaans hoog.

Zorggebruikers

Voor de groep zorggebruikers is gebruik gemaakt van het Consumentenpanel Gezondheidszorg van het NIVEL. Het Consumentenpanel Gezondheidszorg verzamelt onder de algemene bevolking in Nederland informatie over meningen en ervaringen met betrekking tot de gezondheidzorg (kader 1-1). Op het moment van deze studie (mei 2013) bestond het panel uit ruim 6.000 personen van 18 jaar en ouder. Voor het onderzoek is begin mei 2013 een steekproef van 1.500 panelleden benaderd met een schriftelijke of online vragenlijst. Zij ontvingen respectievelijk een schriftelijke of twee online herinneringen.

Van de 1.500 panelleden die werden benaderd, respondeerden 769 panelleden (respons 51%). De steekproef was naar leeftijd en geslacht representatief voor de algemene bevolking in Nederland op basis van gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De groep respondenten week hier iets vanaf. Van de respondenten was 47% man en de gemiddelde leeftijd was 53 jaar. Om de verdeling van de responderende groep representatief te houden voor de algemene bevolking in Nederland werd een weegfactor toegepast, die is berekend op basis van de CBS-gegevens over drie leeftijdscategorieën (18-49 jaar; 50-64 jaar en 65 jaar en ouder) en geslacht. Deze weegfactor varieerde van 0,6 tot 1,5 en werd alleen toegepast op vragen die door de hele groep zorggebruikers moesten worden beantwoord.

Kader 1-1: Het Consumentenpanel Gezondheidszorg

Het Consumentenpanel Gezondheidszorg is opgezet om onder de algemene bevolking in Nederland meningen en kennis over de gezondheidszorg en de verwachtingen en ervaringen hiermee te meten. Deze informatie wordt verzameld in peilingen. De vraagstelling binnen het panel is heel breed en betreft in zijn algemeenheid de gezondheidszorg in Nederland. Het Consumentenpanel is in 1992 opgericht en bestond ten tijde van de studie (mei 2013) uit ruim 6.000 panelleden die zich bereid hebben verklaard om op regelmatige basis vragenlijsten in te vullen. Om met het panel een representatieve afspiegeling te kunnen vormen van de algemene bevolking in Nederland, worden regelmatig nieuwe leden geworven. Aanvulling is nodig om het natuurlijk verloop (zoals het overlijden van panelleden of het niet doorgeven van een adreswijziging na verhuizing) te compenseren. Daarnaast worden panelleden die langer lid zijn van het panel uitgeschreven om leereffecten te voorkomen. Voor het benaderen van potentiële nieuwe leden wordt een adresbestand aangekocht bij een adresleverancier. Uit de adresbestanden van de adresleverancier wordt een willekeurig aantal adressen geselecteerd. Door deze manier van werven zijn de panelleden een zo representatief mogelijke afspiegeling van de algemene bevolking in Nederland. Potentiële nieuwe panelleden worden schriftelijk benaderd met de vraag of zij lid willen worden van het Consumentenpanel Gezondheidszorg. Zij ontvangen bij de uitnodiging een basisvragenlijst. Wanneer men de ingevulde basisvragenlijst heeft geretourneerd, is men lid van het panel. Mensen kunnen zichzelf niet aanmelden als panellid, maar kunnen alleen lid worden als zij hiervoor benaderd worden. Per jaar worden momenteel ongeveer acht vragenlijsten verstuurd, waarbij ieder panellid ongeveer drie vragenlijsten per jaar krijgt voorgelegd. Panelleden ontvangen een schriftelijke vragenlijst of een vragenlijst via internet. Zij kunnen hierbij zelf aangeven wat hun voorkeur heeft. Doorgaans is de respons bij een peiling erg hoog (meestal ruim 65%). De vragenlijsten worden voornamelijk samengesteld door het NIVEL. Onderwerpen voor de panelleden worden in overleg met de programmacommissie van het Consumentenpanel gekozen. In deze commissie zitten afgevaardigden van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ), Zorgverzekeraars Nederland (ZN), het College voor Zorgverzekeringen (CvZ), de Nederlandse Patiënten Consumenten Federatie (NPCF), de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) en de Consumentenbond. Het Consumentenpanel Gezondheidszorg is aangemeld bij het College bescherming persoonsgegevens (meldingsnummer 1262949, zie voor meer informatie www.cbpweb.nl).

Zorgverleners

Voor de groep zorgverleners is gekozen om in deze eerste eHealth-monitor uitsluitend artsen te benaderen. Aan zorggebruikers zijn wel vragen gesteld over hun contacten met andere zorgverleners, namelijk fysiotherapeuten, psychologen en psychotherapeuten en tandartsen. In het bestek van het huidige onderzoek was het niet mogelijk om een bredere groep zorgverleners te benaderen. In 2014 worden ook verpleegkundigen benaderd. Voor het benaderen van artsen is gebruik gemaakt van het bestaande KNMG artsenpanel (kader 1-2). Dit panel bestaat uit artsen die toestemming hebben gegeven om benaderd te worden voor deelname aan onderzoek over actuele onderwerpen die te maken hebben met de beroepsuitoefening als arts. Het panel als geheel is een weerspiegeling van de artsenberoepsbevolking.

Voor dit onderzoek is een steekproef getrokken van 652 huisartsen, 945 medisch specialisten en 420 psychiaters. Deze zijn in mei tot juni 2013 benaderd met een e-mail met uitnodiging om naar de vragenlijst te gaan. Artsen werden alleen benaderd als zij werkzaam waren in de praktijk. Artsen kregen maximaal drie herinneringen per e-mail. De respons (zie tabel 1-1) onder huisartsen (49%) en medisch specialisten (45%) is redelijk te noemen, maar was laag onder psychiaters (22%).
De responderende groep huisartsen en medisch specialisten die in de praktijk werkzaam zijn had gemiddeld 17 jaar ervaring, voor psychiaters was dit 16 jaar. De gemiddelde leeftijd was 50 jaar voor de huisartsen en 51 jaar voor de medisch specialisten en psychiaters (zie tabel 1-2 in deze bijlage). De medisch specialisten waren werkzaam in diverse settings.

Kader 1-2: Het KNMG-artsenpanel

De KNMG heeft twee ledenpanels met ieder ongeveer 2.000 leden (http://knmg.artsennet.nl/Over-KNMG/KNMG-ledenpanel.htm). De panels vormen een representatieve afspiegeling van de artsenpopulatie en leden van de KNMG. Van student tot gepensioneerde arts, van basisarts tot specialist, iedereen is vertegenwoordigd. Binnen het KNMG-ledenpanel is gewogen naar leeftijd, geslacht en medische discipline. Per onderzoek kan de bevraagde groep variëren.
De panelleden ontvangen met enige regelmaat een uitnodiging om een enquête in te vullen over een breed scala van onderwerpen en thema's.

Tabel 1-1
Respons onder huisartsen, medisch specialisten en psychiaters.

	Huisartsen	Medisch specialisten	Psychiaters
Aantal verstuurde uitnodigingen (n)	652	945	420
Bezorging niet mogelijk (n)	36	71	29
Netto aantal deelname mogelijk (n)	616	880	391
Respondenten (n)	304	400	89
Respondenten (%)	49%	45%	22%
Was volgens eigen opgave afgelopen jaar in de praktijk werkzaam (n)	266	313	77

1.1.2 Onderwerpen in de vragenlijsten

Voor het onderzoek is gekozen voor een indeling van eHealth-toepassingen in de volgende vier categorieën (zie het volledige onderzoeksrapport voor een nadere toelichting hierop):

1. Het zoeken en bijhouden van gezondheidsinformatie;
2. communicatie tussen zorggebruiker en zorgverlener;
3. dossiervoering door zorgverleners;
4. communicatie tussen zorgverleners.

Deze indeling van categorieën is ook gebruikt in de vragenlijsten. Binnen elke categorie wordt in de vragenlijst ingegaan op beschikbaarheid van toepassingen, het gebruik hiervan het afgelopen jaar en effecten die worden ervaren door het gebruik.

Beschikbaarheid

Het gebruik van eHealth-toepassingen is niet mogelijk als deze niet beschikbaar zijn. Het draait bij beschikbaarheid niet alleen om het aanbod van eHealth zoals dit wordt ervaren door individuele zorggebruikers, maar ook om de aanwezigheid van de benodigde faciliterende voorwaarden hiervoor. Daarom is allereerst gevraagd naar de mate waarin zorggebruikers en zorgverleners toegang hebben tot internet en middelen om hiervan gebruik te maken, zoals computers, smartphones en tablets. Daarnaast is gekeken naar het aanbod van verschillende vormen van eHealth vanuit zorgverleners en zorginstellingen en tenslotte naar de mate waarin zorggebruikers van dit aanbod op de hoogte zijn.

Gebruik

Dat eHealth-toepassingen beschikbaar zijn wil niet zeggen dat ze gebruikt worden. In de vragenlijsten is gevraagd naar het gebruik in het afgelopen jaar (van mei 2012 tot mei 2013). Naast daadwerkelijk gebruik is ook gevraagd of de zorggebruikers die op dat moment geen gebruik maakten van eHealth dit in de toekomst wel zouden willen. Deze zorggebruikers kunnen gezien worden als potentiële eHealth-gebruikers. Tegelijkertijd kan een verschuiving in de omvang van deze groep ook een reflectie zijn van de bekendheid van eHealth of van ervaringen met andere vormen van eHealth.

Effecten

Als eHealth-toepassingen beschikbaar zijn en gebruikt worden, dan kan gekeken worden naar de effecten. Er zijn hoge (beleids)verwachtingen over de effecten van het gebruik van eHealth, zowel op macroniveau (beleid en overheid), op mesoniveau (instellingen) als op microniveau (individuele gebruiker). Zo wordt gesteld dat eHealth kan bijdragen aan betaalbare, toegankelijke zorg van hoge kwaliteit. Verder wordt verwacht dat eHealth kan bijdragen aan betere ondersteuning bij zelfmanagement voor chronisch zieken, meer eigen regie voor patiënten en dat eHealth het mogelijk kan maken dat mensen langer thuis blijven wonen.

1.1.3 Selectie van eHealth-toepassingen

Voor het vragenlijstonderzoek is een selectie gemaakt van eHealth-toepassingen. Hierbij is gekozen voor generieke beschrijvingen van toepassingen, uitgaande van de functionaliteit. Daarbij gaat het om wat de gebruiker met de eHealth-toepassing kan doen, bijvoorbeeld het maken van een online afspraak, en niet zozeer om het specifieke marktproduct dat hij gebruikt. Verder is voor de vergelijkbaarheid tussen groepen van respondenten zo veel mogelijk gekozen voor toepassingen die in meerdere werksituaties en voor zowel zorgverleners als zorggebruikers relevant zijn.

In deze studie is de nadruk gelegd op functionaliteit die in het primaire zorgproces relevant is (inclusief zaken die de zorggebruiker zelf kan doen), boven ondersteunende, administratieve of facilitaire zaken, zoals inkoop en declaratieverkeer.

Stappen in de selectie van toepassingen

Een groslijst van toepassingen binnen de genoemde vier categorieën van eHealth-toepassingen is opgesteld op basis van (grijze) literatuur.

Uit de groslijst van eHealth-toepassingen is daarna een voorlopige selectie gemaakt. Hierbij is de lijst verdeeld in twee lijsten: een voor zorggebruikers en een voor zorgverleners. Uit de groslijst is vervolgens een voor-

lopige selectie gemaakt gebaseerd op het volgende:
- Relevantie van de toepassing in beleidscontext (gebaseerd op voorkomen in beleidsdocumenten).
- De verwachte beschikbaarheid van de toepassing in de praktijk, waarbij een combinatie is gekozen van meer zeldzame en meer gangbare toepassingen en van toepassingen waarvan groei verwacht wordt, bijvoorbeeld in beleidsdocumentatie.
- Het voorkomen van de eHealth-toepassing in meerdere van de gebruikte bronnen. Vanwege de mogelijkheid om parallellen te trekken met eerdere onderzoeken is de voorkeur gegeven aan oplossingen die in één of meer eerdere onderzoeken zijn opgenomen boven meer zeldzame toepassingen.
- De wens om te komen tot een brede selectie, waarbij verschillende sectoren in de zorg zijn vertegenwoordigd. Naast toepassingen die relevant zijn voor de 'cure' zijn daarom ook toepassingen opgenomen die relevant zijn in de 'care' of in de geestelijke gezondheidszorg.
- Ten bate van de vergelijkbaarheid tussen gebruikersgroepen is deels gekozen voor toepassingen die vanuit verschillende gebruikersperspectieven, zoals zorggebruiker en zorgverlener, belicht kunnen worden.

De groslijst is becommentarieerd door vertegenwoordigers van de KNMG, NPCF, ZN en VWS op relevantie, voldoende duidelijke bewoording, aansluiting bij bovenstaande criteria en bij de gekozen categorieën.

1.1.4 Analyses en betrouwbaarheid

Voor de analyses is gebruik gemaakt van de statistische analyse software Stata 12. Er is beschrijvende statistiek toegepast. In de tabellen en de tekst worden percentages weergegeven van de antwoorden op de door ons gestelde vragen. We presenteren de resultaten alsof die mening gedeeld wordt door alle artsen of zorggebruikers, maar we hebben de vragen slechts aan een deel van hen, een steekproef, gesteld. Dit betekent dat de cijfers die wij presenteren een zekere mate van onbetrouwbaarheid kennen. Voor elk percentage dat wij geven, geldt dat er sprake is van een betrouwbaarheidsmarge. Dat is de marge waarvoor we met vrij grote zekerheid (95%) kunnen stellen dat het 'echte' antwoord hier binnen ligt. De betrouwbaarheidsmarges zijn afhankelijk van het aantal respondenten: hoe meer respondenten hoe kleiner die marge. De marges verschillen ook per percentage. Zegt bijvoorbeeld 90% van 500 zorggebruikers dat ze toegang hebben tot internet, dan kunnen we met 95% zekerheid dat het juiste cijfer voor de hele populatie ligt tussen de 87% en de 93%. Of als 50% van 200 huisartsen zegt dat patiënten via e-mail een vraag kunnen stellen, dan kunnen we met 95% zekerheid zeggen dat het juiste cijfer voor alle huisartsen ligt tussen de 43% en de 57%. Ter illustratie laat tabel 1-2 voorbeelden zien van 95%-betrouwbaarheidsmarges van gemeten percentages bij verschillende aantallen respondenten.

Wij hebben ook onderzoek gedaan onder de groep psychiaters. Door de lage respons in deze groep is besloten om in dit rapport uitsluitend percentages weer te geven voor de groep psychiaters als geheel. Daarnaast is ervoor gekozen om deze groep niet op te nemen in de grafische weergaves van de resultaten.

Tabel 1-2
Voorbeelden van 95%-betrouwbaarheidsmarges van gemeten percentages.

Aantal respondenten:	Is 10% eigenlijk	Is 50% eigenlijk	Is 90% eigenlijk
100	10% ± 6%	50% ± 10%	90% ± 6%
200	10% ± 4%	50% ± 7%	90% ± 4%
500	10% ± 3%	50% ± 4%	90% ± 3%

Tabellen bij hoofdstuk 2 van het onderzoeksrapport

Tabel 2-1
Respons onder huisartsen, medisch specialisten en psychiaters.

	Huisartsen	Medisch specialisten	Psychiaters
Aantal verstuurde uitnodigingen (n)	652	945	420
Bezorging niet mogelijk (n)	36	71	29
Netto aantal deelname mogelijk (n)	616	880	391
Respondenten (n)	304	400	89
Respondenten (%)	49%	45%	22%
Was volgens eigen opgave afgelopen jaar in de praktijk werkzaam (n)	266	313	77

Tabel 2-2
Achtergrondgegevens huisartsen, medisch specialisten en psychiaters.

	Huisartsen (n=304)	Medisch specialisten (n=270)	Psychiaters (n=87)
Gemiddelde leeftijd	50	51	51
Aantal jaar ervaring in de praktijk	17	17	16
Man (%)	50	57	50

Tabellen bij hoofdstuk 3 van het onderzoeksrapport

Er zijn geen tabellen behorende bij hoofdstuk 3 van het onderzoeksrapport.

Tabellen bij hoofdstuk 4 van het onderzoeksrapport

Tabel 4-1
Zorggebruikers - Gebruik van internet.

Gebruik internet (%, n=731)	
Maakt gebruik van internet	94
Gemak gebruik internet (%, n=669)	
Zeer moeilijk	1
Moeilijk	5
Neutraal	23
Gemakkelijk	38
Zeer gemakkelijk	33
Gebruikt internet met een... (%, n=662)	
Computer of laptop	99
Telefoon	46
Tablet	36
Ander apparaat	2
Gebruikte afgelopen jaar... (% regelmatig, n=666)	
Internetbankieren	80
Andere goederen bestellen via internet, zoals boeken, muziek, elektronica of kleding	32
Boodschappen supermarkt bezorgen via internet	2

Tabel 4-2
Zorggebruikers - Het zoeken of bijhouden van informatie over gezondheid en zorg via een website of met een telefoon, tablet of ander apparaat (n=713-730).

	Heeft hier het afgelopen jaar vaker gebruik van gemaakt (%)	Heeft hier het afgelopen jaar één keer gebruik van gemaakt (%)	Maakt hier geen gebruik van, maar zou dit wel willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en weet niet of men dit zou willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en zou dit niet willen (%)
Via internet informatie gezocht over een ziekte of behandeling	48	18	7	13	14
Via internet informatie gezocht over of men met een bepaald probleem naar zijn huisarts zou moeten gaan	23	16	15	25	22
Via internet informatie gezocht over voeding of bewegen	33	15	13	22	18
Via internet informatie gezocht om een keuze te kunnen maken voor een bepaalde huisarts	2	2	17	35	45
Via internet informatie gezocht om een keuze te kunnen maken voor een bepaalde medisch specialist	3	5	26	35	32
Via internet informatie gezocht om een keuze te kunnen maken voor een bepaald ziekenhuis	3	3	30	33	32
Deelgenomen aan een discussie-groep over gezondheidsproblemen via internet	2	1	7	31	59
Via internet een psychologische zelftest gedaan	1	5	13	29	53
Via een website anoniem een behandeling gevolgd voor psychologische problemen	1	0	7	28	65
Zelf gegevens bijgehouden over de gezondheid via internet of met een app op zijn telefoon of tablet	3	1	13	31	52
Een automatische herinnering om medicijnen in te nemen ingesteld op zijn telefoon	2	0	18	32	48
Een apparaat gebruikt dat geregeld gezondheidswaarden (zoals bloeddruk of bloedsuikerwaarden) meet en verstuurt naar een zorgverlener of het ziekenhuis	2	0	19	35	44

Tabel 4-3
Psychiaters - Mogelijkheid van vormen van anonieme zorgverlening via de website van de instelling of praktijk (n=68).

	Dit is mogelijk (%)	Er zijn plannen om dit binnen 1 jaar mogelijk te maken (%)	Er zijn geen plannen, maar men zou dit wel willen (%)	Er zijn geen plannen en men weet niet of men dit zou willen (%)	Er zijn geen plannen en men weet niet of men dit zou willen (%)
Een psychologische zelftest doen	19	7	19	28	26
Een vraag stellen over psychische problemen aan een zorgverlener	22	1	34	13	29
Een gesprek voeren over psychische problemen met een zorgverlener via een chatprogramma	6	6	28	24	37
Een behandeling volgen zonder begeleiding van een zorgverlener	10	7	15	25	43
Een behandeling volgen met online begeleiding van een zorgverlener	10	16	21	22	31
Deelnemen aan een forum over psychische problemen	9	7	21	34	29

Tabellen bij hoofdstuk 5 van het onderzoeksrapport

Tabel 5-1
Zorgverleners - Gebruik van internet.

		Huisartsen (n=239-241)	Medisch specialisten (n=285)	Psychiaters (n=72-73)
Percentage zorgverleners dat in het dagelijks werk toegang heeft tot internet via de volgende middelen	Niet van toepassing, heeft geen beschikking over een dergelijk netwerk in het dagelijks werk	0	0	0
	Via een computer of laptop	100	99	99
	Via een telefoon	54	38	45
	Via een tablet	28	33	30
	Via een PDA	9	13	4
Percentage zorgverleners dat in het dagelijks werk toegang heeft tot een beveiligd, extern netwerk via de volgende middelen	Niet van toepassing, heeft geen beschikking over een dagelijks netwerk in het dagelijks werk	11	16	19
	Via een computer of laptop	88	81	78
	Via een telefoon	9	14	17
	Via een tablet	14	20	17
	Via een PDA	1	6	4
Percentage zorgverleners dat in het afgelopen jaar tijdens een consult met een patiënt regelmatig of altijd gebruik maakte van…	… een computer of tablet om de patiënt informatie te laten zien	71	53	41
	… internet om iets op te zoeken of na te kijken	89	78	81
	… een beveiligd extern netwerk om iets op te zoeken of na te kijken	46	41	35
Percentage zorgverleners waarvan de praktijk of zorginstelling een eigen website heeft		94	99	95

Tabel 5-2
Zorggebruikers - Mogelijkheden om contact te hebben met de huisarts via internet voor zorggebruikers die in het afgelopen jaar contact hadden met hun huisarts (n=565-573).

	Dit is mogelijk bij deze zorgverlener (%)	Weet niet of dit mogelijk is bij deze zorgverlener (%)	Dit is **niet** mogelijk bij deze zorgverlener (%)
Via internet een afspraak maken met deze zorgverlener	7	53	40
Via e-mail of sms een herinnering ontvangen voor een afspraak met deze zorgverlener	4	56	40
Via internet een herhaalrecept aanvragen bij deze zorgverlener	21	48	31
Via e-mail of een website een vraag stellen aan deze zorgverlener	10	56	35
Via internet de medische gegevens inzien die deze zorgverlener bijhoudt	3	59	38
Via internet een gesprek voeren met deze zorgverlener waarbij men elkaar kan zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm	1	55	44

Tabel 5-3
Zorggebruikers - Mogelijkheden om contact te hebben met de medisch specialist via internet voor zorggebruikers die in het afgelopen jaar contact hadden met hun medisch specialist (n=338-340).

	Dit is mogelijk bij deze zorgverlener (%)	Weet niet of dit mogelijk is bij deze zorgverlener (%)	Dit is **niet** mogelijk bij deze zorgverlener (%)
Via internet een afspraak maken met deze zorgverlener	7	70	23
Via e-mail of sms een herinnering ontvangen voor een afspraak met deze zorgverlener	8	72	20
Via internet een herhaalrecept aanvragen bij deze zorgverlener	4	76	20
Via e-mail of een website een vraag stellen aan deze zorgverlener	5	74	20
Via internet de medische gegevens inzien die deze zorgverlener bijhoudt	3	74	22
Via internet een gesprek voeren met deze zorgverlener waarbij men elkaar kan zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm	3	72	25

Tabel 5-4
Zorggebruikers - Mogelijkheden om contact te hebben met de psycholoog of psychotherapeut via internet voor zorggebruikers die in het afgelopen jaar contact hadden met hun psycholoog of psychotherapeut (n=39).

	Dit is mogelijk bij deze zorgverlener (%)	Weet niet of dit mogelijk is bij deze zorgverlener (%)	Dit is **niet** mogelijk bij deze zorgverlener (%)
Via internet een afspraak maken met deze zorgverlener	26	51	23
Via e-mail of sms een herinnering ontvangen voor een afspraak met deze zorgverlener	23	54	23
Via internet een herhaalrecept aanvragen bij deze zorgverlener	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t
Via e-mail of een website een vraag stellen aan deze zorgverlener	31	56	13
Via internet de medische gegevens inzien die deze zorgverlener bijhoudt	3	62	36
Via internet een gesprek voeren met deze zorgverlener waarbij men elkaar kan zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm	5	56	38
Via internet een behandeling volgen bij deze zorgverlener	10	59	31

Tabel 5-5
Zorggebruikers - Mogelijkheden om contact te hebben met de fysiotherapeut via internet voor zorggebruikers die in het afgelopen jaar contact hadden met hun fysiotherapeut (n=215-216).

	Dit is mogelijk bij deze zorgverlener (%)	Weet niet of dit mogelijk is bij deze zorgverlener (%)	Dit is **niet** mogelijk bij deze zorgverlener (%)
Via internet een afspraak maken met deze zorgverlener	11	63	26
Via e-mail of sms een herinnering ontvangen voor een afspraak met deze zorgverlener	10	65	25
Via internet een herhaalrecept aanvragen bij deze zorgverlener	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Via e-mail of een website een vraag stellen aan deze zorgverlener	13	66	21
Via internet de medische gegevens inzien die deze zorgverlener bijhoudt	5	69	26
Via internet een gesprek voeren met deze zorgverlener waarbij men elkaar kan zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm	3	67	30
Via internet een behandeling volgen bij deze zorgverlener	3	67	30

Tabel 5-6
Zorggebruikers - Mogelijkheden om contact te hebben met de tandarts via internet voor zorggebruikers die in het afgelopen jaar contact hadden met hun tandarts (n=608).

	Dit is mogelijk bij deze zorgverlener (%)	Weet niet of dit mogelijk is bij deze zorgverlener (%)	Dit is **niet** mogelijk bij deze zorgverlener (%)
Via internet een afspraak maken met deze zorgverlener	9	58	33

Tabel 5-7
Huisartsen - Percentage huisartsen dat aangeeft of manieren waarop patiënten contact kunnen hebben met henzelf of hun praktijk mogelijk zijn (n=226-235).

	Dit is mogelijk voor de praktijk van de zorgverlener (%)	Er zijn plannen om dit binnen 1 jaar mogelijk te maken (%)	Er zijn geen plannen, maar de zorgverlener zou dit wel willen (%)	Er zijn geen plannen en de zorgverlener weet niet of hij dit zou willen (%)	Er zijn geen plannen en de zorgver lener zou dit ook niet willen (%)
Via internet een afspraak maken met de huisarts	14	25	26	23	12
Via internet een afspraak maken met een praktijkassistent	8	23	32	23	13
Een herinnering voor een afspraak ontvangen via e-mail of sms	7	7	35	29	22
Via internet een herhaalrecept aanvragen	66	11	14	6	3
Via internet een verwijzing aanvragen	27	7	11	26	29
Via e-mail of een website een vraag stellen aan de huisarts	56	7	11	12	13
Via e-mail of een website een vraag stellen aan een praktijkassistent	48	7	17	17	12
Via internet inzage krijgen in de voor de patiënt gestelde diagnoses	6	9	18	45	22
Via internet inzage krijgen in binnengekomen uitslagen van onderzoeken en laboratoriumbepa-lingen	9	11	18	37	25
Via internet inzage krijgen in de voorgeschreven medicatie	14	12	42	19	12
Via internet inzage krijgen in notities in het dossier	3	4	8	39	46
Via internet zelf opmerkingen of gemeten gezondheidswaarden toevoegen aan hun eigen medische gegevens	4	7	20	38	31
Via internet een gesprek voeren met de huisarts, waarbij patiënt en huisarts elkaar kunnen zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm	0	0	19	46	34

Tabel 5-8
Medisch specialisten - Percentage medisch specialisten dat aangeeft of manieren waarop patiënten contact kunnen hebben met henzelf of hun afdeling mogelijk zijn (n=266).

	Dit is mogelijk (%)	Er zijn plannen om dit binnen 1 jaar mogelijk te maken (%)	Er zijn geen plannen, maar de zorgverlener zou dit wel willen (%)	Er zijn geen plannen en de zorgverlener weet niet of hij dit zou willen (%)	Er zijn geen plannen en de zorgverlener zou dit ook niet willen (%)
Via internet een afspraak maken met de medisch specialist	20	17	33	17	14
Een herinnering voor een afspraak ontvangen via e-mail of sms	18	14	49	11	9
Via internet een herhaalrecept aanvragen	11	6	34	18	30
Via e-mail of een website een vraag stellen aan de medisch specialist	42	6	19	20	13
Via internet inzage krijgen in de voor de patiënt gestelde diagnoses	17	6	26	29	22
Via internet inzage krijgen in binnengekomen uitslagen van onderzoeken en laboratorium-bepalingen	21	6	21	32	21
Via internet inzage krijgen in de voorgeschreven medicatie	18	8	42	16	17
Via internet inzage krijgen in notities in het dossier	14	7	16	31	32
Via internet zelf opmerkingen of gemeten gezondheidswaarden toevoegen aan hun eigen medische gegevens	10	6	21	33	30
Via internet een gesprek voeren met de medisch specialist, waarbij patiënt en arts elkaar kunnen zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm	4	4	29	31	32

Tabel 5-9
Psychiaters - Percentage psychiaters dat aangeeft of manieren waarop patiënten contact kunnen hebben met henzelf of hun afdeling mogelijk zijn (n=72).

	Dit is mogelijk (%)	Er zijn plannen om dit binnen 1 jaar mogelijk te maken (%)	Er zijn geen plannen, maar de zorgverlener zou dit wel willen (%)	Er zijn geen plannen en de zorgverlener weet niet of hij dit zou willen (%)	Er zijn geen plannen en de zorgverlener zou dit ook niet willen (%)
Via internet een afspraak maken met de psychiater	17	14	19	31	19
Een herinnering voor een afspraak ontvangen via e-mail of sms	40	15	29	10	6
Via internet een herhaalrecept aanvragen	29	10	38	14	10
Via e-mail of een website een vraag stellen aan mij	68	7	13	6	7
Via internet inzage krijgen in de voor deze patiënt gestelde diagnoses	6	17	19	36	22
Via internet inzage krijgen in binnengekomen uitslagen van onderzoeken en laboratorium-bepalingen	6	15	28	35	17
Via internet inzage krijgen in de voorgeschreven medicatie	3	18	47	26	6
Via internet inzage krijgen in notities in het dossier	6	10	19	42	24
Via internet zelf opmerkingen of gemeten gezondheidswaarden toevoegen aan hun eigen medische gegevens	4	8	26	35	26
Via internet een gesprek voeren met de psychiater, waarbij patiënt en arts elkaar kunnen zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm	6	7	39	26	22
Via internet een behandeling volgen	19	11	24	29	17
Via internet een gedeeltelijke behandeling volgen, in combinatie met face-to-face contacten	21	18	35	21	6
Via de website van de zorginstelling/ praktijk een zelfhulpprogramma doorlopen zonder begeleiding van een zorgverlener	18	10	33	19	19
Deelnemen aan een online forum over psychische problemen met andere patiënten	14	11	42	26	7

Tabel 5-10
Zorggebruikers - Gebruik van online contactmogelijkheden met de huisarts door zorggebruikers die in het afgelopen jaar contact hadden met hun huisarts (n=566-575).

	Heeft hier het afgelopen jaar tenminste één keer gebruik van gemaakt (%)	Heeft hier geen gebruik van gemaakt, maar zou dit wel willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en weet niet of men dit zou willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en zou dit niet willen (%)
Via internet een afspraak maken met deze zorgverlener	2	34	28	36
Via e-mail of sms een herinnering ontvangen voor een afspraak met deze zorgverlener	1	34	26	40
Via internet een herhaalrecept aanvragen bij deze zorgverlener	11	45	21	23
Via e-mail of een website een vraag stellen aan deze zorgverlener	3	35	26	36
Via internet de medische gegevens inzien die deze zorgverlener bijhoudt	0	49	23	29
Via internet een gesprek voeren met deze zorgverlener waarbij men elkaar kan zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm	0	14	30	56

Tabel 5-11
Zorggebruikers - Gebruik van online contactmogelijkheden met de medisch specialist door zorggebruikers die in het afgelopen jaar contact hadden met hun medisch specialist (n=343-349).

	Heeft hier het afgelopen jaar tenminste één keer gebruik van gemaakt (%)	Heeft hier geen gebruik van gemaakt, maar zou dit wel willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en weet niet of men dit zou willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en zou dit niet willen (%)
Via internet een afspraak maken met deze zorgverlener	4	29	32	34
Via e-mail of sms een herinnering ontvangen voor een afspraak met deze zorgverlener	6	34	27	34
Via internet een herhaalrecept aanvragen bij deze zorgverlener	2	41	26	31
Via e-mail of een website een vraag stellen aan deze zorgverlener	2	34	27	38
Via internet de medische gegevens inzien die deze zorgverlener bijhoudt	1	41	23	36
Via internet een gesprek voeren met deze zorgverlener waarbij men elkaar kan zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm	1	17	33	50

Tabel 5-12
Zorggebruikers - Gebruik van online contactmogelijkheden met de psycholoog of psychotherapeut door zorggebruikers die in het afgelopen jaar contact hadden met hun psyschＯloog of psychotherapeut (n=39).

	Heeft hier het afgelopen jaar tenminste één keer gebruik van gemaakt (%)	Heeft hier geen gebruik van gemaakt, maar zou dit wel willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en weet niet of men dit zou willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en zou dit niet willen (%)
Via internet een afspraak maken met deze zorgverlener	13	33	23	31
Via e-mail of sms een herinnering ontvangen voor een afspraak met deze zorgverlener	15	36	18	31
Via e-mail of een website een vraag stellen aan deze zorgverlener	18	26	18	38
Via internet de medische gegevens inzien die deze zorgverlener bijhoudt	3	38	23	36
Via internet een gesprek voeren met deze zorgverlener waarbij men elkaar kan zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm	0	21	23	56
Via internet een behandeling volgen bij deze zorgverlener	0	15	28	56

Tabel 5-13
Zorggebruikers - Gebruik van online contactmogelijkheden met de fysiotherapeut door zorggebruikers die in het afgelopen jaar contact hadden met hun fysiotherapeut (n=215-217).

	Heeft hier het afgelopen jaar tenminste één keer gebruik van gemaakt (%)	Heeft hier geen gebruik van gemaakt, maar zou dit wel willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en weet niet of men dit zou willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en zou dit niet willen (%)
Via internet een afspraak maken met deze zorgverlener	6	31	29	34
Via e-mail of sms een herinnering ontvangen voor een afspraak met deze zorgverlener	5	33	29	34
Via e-mail of een website een vraag stellen aan deze zorgverlener	6	29	29	35
Via internet de medische gegevens inzien die deze zorgverlener bijhoudt	2	39	28	31
Via internet een gesprek voeren met deze zorgverlener waarbij men elkaar kan zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm	1	13	34	53
Via internet een behandeling volgen bij deze zorgverlener	1	11	28	59

Tabel 5-14
Zorggebruikers - Gebruik van online contactmogelijkheden met de tandarts door zorggebruikers die in het afgelopen jaar contact hadden met hun tandarts (n=624).

	Heeft hier het afgelopen jaar tenminste één keer gebruik van gemaakt (%)	Heeft hier geen gebruik van gemaakt, maar zou dit wel willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en weet niet of men dit zou willen (%)	Maakt hier geen gebruik van en zou dit niet willen (%)
Via internet een afspraak maken met deze zorgverlener	7	34	29	30

Tabel 5-15
Huisartsen - Percentage huisartsen dat aangeeft hoe vaak het in het afgelopen jaar in de praktijk voorkwam dat de volgende manieren voor patiënten om contact te hebben met henzelf of de praktijk zijn gebruikt, van de huisartsen waarbij dit mogelijk was (n=10-149).

	Dit kwam niet voor (%)	Dit kwam een enkele keer voor (%)	Dit kwam ten minste maandelijks voor (%)	Dit kwam ten minste wekelijks voor (%)	Dit kwam ten minste dagelijks voor (%)	Dat weet ik niet (%)
Via internet een afspraak maken met de huisarts (n=33)	9	27	24	30	9	0
Via internet een afspraak maken met een praktijkassistent (n=19)	5	37	21	32	5	0
Een herinnering voor een afspraak ontvangen via e-mail of sms (n=15)	7	20	27	33	7	7
Via internet een herhaalrecept aanvragen (n=149)	0	6	3	16	74	1
Via internet een verwijzing aanvragen (n=64)	2	17	38	36	6	2
Via e-mail of een website een vraag stellen aan de huisarts (n=110)	3	15	29	37	16	0
Via e-mail of een website een vraag stellen aan een praktijkassistent (n=108)	5	14	22	32	22	5
Via internet inzage krijgen in de voor de patiënt gestelde diagnoses (n=14)	14	21	7	29	7	21
Via internet inzage krijgen in binnengekomen uitslagen van onderzoeken en laboratorium-bepalingen (n=21)	19	10	10	43	10	10

Tabel 5-16
Medisch specialisten - Percentage medisch specialisten dat aangeeft hoe vaak het in het afgelopen jaar in de praktijk voorkwam dat de volgende manieren voor patiënten om contact te hebben met henzelf of de afdeling zijn gebruikt, van de specialisten waarbij dit mogelijk was (n=11-112).

	Dit kwam niet voor (%)	Dit kwam een enkele keer voor (%)	Dit kwam ten minste maandelijks voor (%)	Dit kwam ten minste wekelijks voor (%)	Dit kwam ten minste dagelijks voor (%)	Dat weet ik niet (%)
Via internet een afspraak maken met de specialist (n=52)	13	12	27	27	10	12
Een herinnering voor een afspraak ontvangen via e-mail of sms (n=47)	15	21	9	19	26	11
Via internet een herhaalrecept aanvragen (n=30)	27	17	10	23	10	13
Via e-mail of een website een vraag stellen aan de specialist (n=112)	9	31	21	27	12	1
Via internet inzage krijgen in de voor deze patiënt gestelde diagnoses (n=46)	41	9	13	11	11	15
Via internet inzage krijgen in binnengekomen uitslagen van onderzoeken en laboratoriumbepalingen (n=55)	53	11	7	13	7	9
Via internet inzage krijgen in de voorgeschreven medicatie (n=47)	55	6	9	11	6	13
Via internet inzage krijgen in notities in het dossier (n=38)	47	5	11	11	13	13
Via internet zelf opmerkingen of gemeten gezondheidswaarden toevoegen aan hun eigen medische gegevens (n=27)	63	4	7	4	15	7
Via internet een gesprek voeren met de specialist, waarbij patiënt en specialist elkaar kunnen zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm (n=11)	55	18	27	0	0	0

Tabel 5-17
Psychiaters - Percentage psychiaters dat aangeeft hoe vaak het in het afgelopen jaar in de praktijk voorkwam dat de volgende manieren voor patiënten om contact te hebben met henzelf of de afdeling zijn gebruikt, van de psychiaters waarbij dit mogelijk was (n=3-49).

	Dit kwam niet voor (%)	Dit kwam een enkele keer voor (%)	Dit kwam ten minste maandelijks voor (%)	Dit kwam ten minste wekelijks voor (%)	Dit kwam ten minste dagelijks voor (%)	Dat weet ik niet (%)
Via internet een afspraak maken met de psychiater (n=13)	15	23	15	31	15	0
Een herinnering voor een afspraak ontvangen via e-mail of sms (n=29)	7	28	3	14	45	3
Via internet een herhaalrecept aanvragen (n=22)	9	9	5	50	27	0
Via e-mail of een website een vraag stellen aan mij (n=49)	6	14	22	37	20	0
Via internet inzage krijgen in de voor deze patiënt gestelde diagnoses (n=5)	20	40	0	20	0	20
Via internet inzage krijgen in binnengekomen uitslagen van onderzoeken en laboratorium-bepalingen (n=5)	60	0	0	0	40	0
Via internet inzage krijgen in de voorgeschreven medicatie (n=3)	33	0	0	0	67	0
Via internet inzage krijgen in notities in het dossier (n=5)	40	20	0	20	20	0
Via internet zelf opmerkingen of gemeten gezondheidswaarden toevoegen aan hun eigen medische gegevens (n=4)	50	0	0	25	25	0
Via internet een gesprek voeren met mij, waarbij we elkaar kunnen zien, bijvoorbeeld op een beeldscherm (n=5)	20	40	0	40	0	0
Via internet een behandeling volgen (n=15)	33	0	13	20	13	20
Via internet een gedeeltelijke behandeling volgen, in combinatie met face-to-face contacten (n=16)	13	19	31	19	13	6
Via de website van de zorginstelling/ praktijk een zelfhulpprogramma doorlopen zonder begeleiding van een zorgverlener (n=14)	21	14	7	21	14	21
Deelnemen aan een online forum over psychische problemen met andere patiënten (n=11)	27	9	0	18	9	36

Tabel 5-18
Wijze waarop artsen hun patiënten in het afgelopen jaar attendeerden op de mogelijkheden die hun afdeling of praktijk biedt om via internet contact te hebben met de afdeling of praktijk (meerdere opties mogelijk).

	Huisartsen (n=226) (%)	Medisch specialisten (n=240) (%)	Psychiaters (n=72) (%)
Via de patiënten folder van de zorginstelling/praktijk	61	24	18
Via de patiënten folder van de afdeling (alleen gevraagd aan psychiaters)	niet gevraagd	niet gevraagd	13
Via de website van de afdeling	74	32	27
Via een poster	9	5	3
Via een informatiescherm in de praktijk of op de afdeling	21	6	4
Persoonlijk, tijdens een consult	47	30	54
Op een andere manier	11	4	7
Dit gebeurde niet	6	28	18
Niet van toepassing, via internet contact hebben met de afdeling/praktijk is niet mogelijk	9	18	13

Tabel 5-19
Percentage artsen dat belemmerende factoren ervaart bij de toepassing van contact met patiënten via internet.

	Huisartsen (n=208) (%)	Medisch specialisten (n=240) (%)	Psychiaters (n=69) (%)
Ervaart belemmerende factoren	59	48	45
Ervaart geen belemmerende factoren	28	26	38
Weet niet	13	26	17

Tabel 5-20
Percentage artsen dat aangeeft de volgende belemmerende factoren te ervaren bij de toepassing van contact met patiënten via internet (meerdere antwoorden mogelijk).

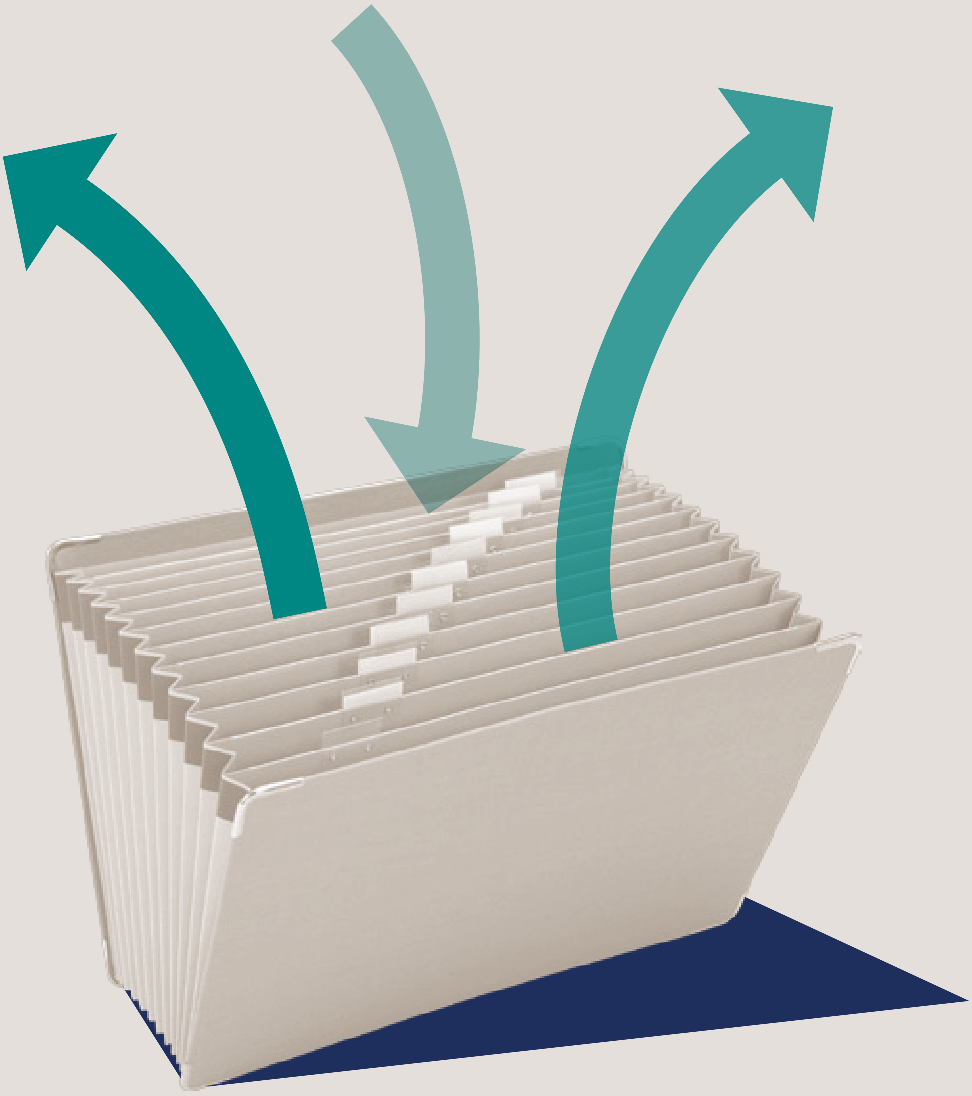
	Huisartsen (n=120) (%)	Medisch specialisten (n=113) (%)	Psychiaters (n=31) (%)
Twijfel over de toegevoegde waarde hiervan voor patiënten	30	29	35
Twijfel over de toegevoegde waarde hiervan voor mijzelf	37	28	29
Twijfel over de toegevoegde waarde hiervan voor mijn praktijk of instelling	33	17	16
Tijdgebrek om me hierin te verdiepen	37	34	48
Gebrek aan kennis en vaardigheden in de praktijk of op de afdeling om dit toe te passen	19	23	32
Gebrek aan mogelijkheden om hierin bij te scholen voor mijzelf	4	4	13
Gebrek aan mogelijkheden om hierin bij te scholen voor assistent(en) van mijn praktijk of afdeling	3	5	3
Onbekendheid bij patiënten	15	21	13
Onduidelijkheid over wet- en regelgeving hierover	49	54	55
Onduidelijkheid over goede manier van inrichten systeem	42	42	42
Vrees voor toename in de zorgvraag van patiënten	44	37	26
Vrees voor hogere verwachtingen van patiënten	36	28	19
Weerstand bij de collega-artsen in mijn praktijk of zorginstelling voor het uitbreiden van mogelijkheden hiervoor	16	14	23
Weerstand bij assistenten in mijn praktijk of afdeling voor het uitbreiden van mogelijkheden hiervoor	10	5	6
Weerstand bij mijn patiënten voor het uitbreiden van de mogelijkheden hiervoor	4	1	0
Hoge opstartkosten	15	12	45
Gebrek aan financiële vergoedingen voor de tijd die hierin gaat zitten	49	56	52
Geen toegang tot de juiste techniek hiervoor	18	24	26
Gebrek aan technische support	22	40	45
Gebrek aan standaarden voor de juiste inrichting van systemen hiervoor	21	24	23
Gebrek aan voldoende beveiligde systemen	35	42	35
Andere belemmerende factor	52	37	29

Tabel 5-21
Percentage artsen dat positieve effecten ervaart door de toepassing van contact met patiënten via internet.

	Huisartsen (n=206) (%)	Medisch specialisten (n=234) (%)	Psychiaters (n=69) (%)
Ervaart positieve effecten	48	32	59
Ervaart geen positieve effecten	19	26	16
Weet niet	33	43	25

Tabel 5-22
Percentage artsen dat aangeeft de volgende positieve effecten te ervaren door de toepassing van contact met patiënten via internet (meerdere antwoorden mogelijk).

	Huisartsen (n=100) (%)	Medisch specialisten (n=75) (%)	Psychiaters (n=40) (%)
Verbetering van de kwaliteit van onze zorgverlening	34	55	40
Verbetering van de efficiency van onze zorgverlening	51	55	57
Verbetering van de toegankelijkheid van de praktijk	68	69	57
Verbetering van de continuïteit van onze zorgverlening	29	41	37
Het werkt kostenbesparend	16	18	17
Het werkt drempelverlagend om contact op te nemen met de praktijk of afdeling	46	70	72
Er is meer tijd over voor andere activiteiten door de assistenten van de praktijk of de afdeling	28	10	15
Patiënten vinden het prettig	81	84	72
Patiënten voelen zich meer betrokken bij de praktijk of bij de afdeling	13	26	17
Patiënten ervaren meer invloed op de eigen zorg	21	43	40
Patiënten houden hun behandeling makkelijker vol	7	15	22
Het laat zien dat wij als praktijk of afdeling met de tijd meegaan	60	44	27
Er zijn kortere wachttijden in de wachtkamer	7	11	2
Andere positieve effecten	18	8	9

Tabellen bij hoofdstuk 6 van het onderzoeksrapport

Tabel 6-1
Manier van bijhouden van het patiëntendossier door huisartsen en medisch specialisten.

	Uitsluitend elektronisch	Voornamelijk elektronisch	Zowel elektronisch als op papier	Voornamelijk op papier	Uitsluitend op papier
Huisarts (n=201) %	74	19	7	0	0
Medisch specialist (n=228) %	56	10	19	9	6
Psychiater (n=68) %	62	19	13	3	3

Tabel 6-2
Percentage huisartsen, medisch specialisten en psychiaters dat de volgende gegevens in het EPD kan noteren en opslaan.

	Huisartsen (n=198) (%)	Medisch specialisten (n=212) (%)	Psychiaters (n=66) (%)
Allergieën	99	90	86
Diagnoses	99	90	98
Uitslagen van laboratoriumonderzoek	99	86	82
Symptomen zoals gepresenteerd door patiënt	99	84	94
Bevindingen lichamelijk onderzoek	99	84	--
Uitslagen van beeldvormende diagnostiek (rapport)	99	84	--
Gemeten gezondheidswaarden	99	81	--
Medicatieoverzicht	99	81	85
Intoleranties	98	88	83
Episodelijst	98	65	61
Medische historie	95	85	91
Problemenlijst	94	68	70
Demografische gegevens van patiënten	91	90	98
Behandelplan	88	78	95
Uitkomsten van behandeling	89	75	85
Notities	87	81	91
Voorgeschreven onderzoeken	87	76	77
Beeldbestanden van beeldvormende diagnostiek	33	74	--
Verwijsbrieven	--	83	91

-- = niet gevraagd

Tabel 6-3
Gebruik door huisartsen van bestaande mogelijkheden om de volgende gegevens op te slaan (n=64-194).

	Nooit (%)	Soms (%)	Regelmatig (%)	Altijd (%)
Allergieën	1	5	28	66
Diagnoses	1	1	3	95
Uitslagen van laboratoriumonderzoek	2	2	5	92
Symptomen zoals gepresenteerd door patiënt	1	1	4	95
Bevindingen lichamelijk onderzoek	1	1	4	95
Uitslagen van beeldvormende diagnostiek (rapport)	7	1	5	88
Gemeten gezondheidswaarden	1	1	8	90
Medicatieoverzicht	2	2	9	87
Intoleranties	1	4	33	62
Episodelijst	2	2	7	90
Medische historie	2	3	20	75
Problemenlijst	5	3	7	85
Demografische gegevens van patiënten	7	26	17	50
Behandelplan	1	4	14	81
Uitkomsten van behandeling	3	4	16	78
Notities	2	28	27	43
Voorgeschreven onderzoeken	3	2	13	81
Beeldbestanden van beeldvormende diagnostiek	16	14	8	63

Tabel 6-4
Gebruik door medisch specialisten van bestaande mogelijkheden om de volgende gegevens op te slaan (n=135-189).

	Nooit (%)	Soms (%)	Regelmatig (%)	Altijd (%)
Allergieën	8	16	27	48
Diagnoses	2	5	26	66
Uitslagen van laboratoriumonderzoek	3	6	21	69
Symptomen zoals gepresenteerd door patiënt	3	3	19	74
Bevindingen lichamelijk onderzoek	3	4	25	68
Uitslagen van beeldvormende diagnostiek (rapport)	2	7	23	69
Gemeten gezondheidswaarden	5	8	28	58
Medicatieoverzicht	6	8	26	60
Intoleranties	12	16	28	44
Episodelijst	11	16	24	49
Medische historie	2	5	23	70
Problemenlijst	10	9	28	53
Demografische gegevens van patiënten	8	13	31	48
Behandelplan	4	6	23	67
Uitkomsten van behandeling	6	6	34	54
Notities	6	14	28	51
Voorgeschreven onderzoeken	6	6	28	59
Beeldbestanden van beeldvormende diagnostiek	3	6	26	65

Tabel 6-5
Percentage artsen waarbij in het informatiesysteem automatische signalen, waarschuwingen of andere meldingen zijn ingesteld bij het voorschrijven van geneesmiddelen of inzetten van een behandeling.

	Huisartsen (n=195) (%)	Medisch specialisten (n=208) (%)	Psychiaters (n=66) (%)
Waarschuwingen voor allergieën van de patiënt	97	59	36
Waarschuwingen voor intoleranties van de patiënt	90	34	29
Meldingen van contra-indicaties voor voorgestelde medicatie	88	31	36
Meldingen van interacties met andere voorgeschreven medicatie	98	48	41
Suggesties voor aanvullende onderzoeken	15	1	5
Andere automatische meldingen	13	15	9
Geen meldingen	1	27	50

Tabellen bij hoofdstuk 7 van het onderzoeksrapport

Tabel 7-1
Percentage huisartsen, medisch specialisten en psychiaters waarbij de praktijk of afdeling gebruik maakt van een systeem voor gestandaardiseerde elektronische informatie-uitwisseling met andere zorgverleners of zorginstellingen.

	Huisartsen (n=193) (%)	Medisch specialisten (n=207) (%)	Psychiaters (n=66) (%)
Andere afdelingen binnen de eigen zorginstelling	--	32	21
Huisartspraktijken	--	46	38
Openbare apotheken	87	--	9
Laboratoria	85	23	12
Huisartsenposten	83	12	--
Ziekenhuizen	90	18	3
GGZ-instellingen	59	3	2
Thuiszorgorganisaties	9	4	0
Verpleeghuizen	--	4	0
Psychotherapiepraktijken	--	--	2
Ander soort zorgverlener of zorginstelling	35	4	5
Geen gebruik van systeem voor gestandaardiseerde elektronische informatie-uitwisseling	3	34	42

-- = niet gevraagd

Tabel 7-2
Percentage huisartsen waarbij met het informatiesysteem de volgende voorbeelden van elektronisch versturen van informatie over patiënten mogelijk zijn (n=187).

	Elektronisch versturen mogelijk (% huisartsen)
Recept naar een openbare apotheek	95
Actueel medicatieoverzicht van patiënten naar een ziekenhuis	48
Verwijzing naar een medisch specialist	80
Aanvraag voor beeldvormende diagnostiek	51
Aanvraag van laboratoriumdiagnostiek	50
Aanvragen van basiszorg voor een patiënt	13

Tabel 7-3
Percentage huisartsen waarbij met het informatiesysteem de volgende voorbeelden van elektronisch ontvangen van informatie over patiënten mogelijk zijn (n=187).

	Elektronisch ontvangen mogelijk (% huisartsen)
Samenvatting van patiëntcontacten en behandeling uit avond-, nacht- en weekenddiensten	98
Opnameberichten van een ziekenhuis over patiënten van de huisartspraktijk	99
Samenvatting van behandeling van patiënt in het ziekenhuis	81
Ontslagbrief over een patiënt, van een ziekenhuis	97
Overzicht van ontslagmedicatie van een patiënt, van een ziekenhuis	53
Overzicht van de aan een patiënt verstrekte geneesmiddelen van de apotheek	80
Rapport van de uitslag van beeldvormende diagnostiek	99
Beeldbestand van beeldvormende diagnostiek	13

Tabel 7-4
Percentage huisartsen dat in het afgelopen jaar gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om met hun informatiesysteem de volgende voorbeelden van informatie over patiënten elektronisch te versturen of te ontvangen[1].

Versturen[1]	Altijd	Regelmatig	Soms	Nooit
Recept naar een openbare apotheek (n=178)	82	14	1	3
Verwijzing naar een medisch specialist (n=150)	53	29	10	7
Actueel medicatieoverzicht van patiënten naar een ziekenhuis (n=89)	39	39	15	7
Aanvraag voor beeldvormende diagnostiek (n=95)	22	32	29	17
Aanvraag van laboratoriumdiagnostiek (n=94)	16	30	34	20
Aanvraag van basiszorg voor een patiënt (n=24)	29	17	33	21
Ontvangen[1]	Altijd	Regelmatig	Soms	Nooit
Ontslagbrief over een patiënt, van een ziekenhuis (n=182)	74	25	1	1
Opnameberichten van een ziekenhuis over patiënten van de huisartspraktijk (n=186)	84	13	2	0
Samenvatting van patiëntcontacten en behandeling uit avond-, nacht- en weekend-diensten (n=183)	91	7	0	2
Rapport van de uitslag van beeldvormende diagnostiek (n=186)	81	13	0	6
Samenvatting van behandeling van patiënt in het ziekenhuis (n=151)	73	21	3	3
Overzicht van de aan een patiënt verstrekte geneesmiddelen van de apotheek (n=150)	63	24	7	6
Overzicht van ontslagmedicatie van een patiënt, van een ziekenhuis (n=100)	47	33	10	10
Beeldbestand van beeldvormende diagnostiek (n=24)	29	25	25	21

[1] Faxberichten worden hieronder expliciet niet verstaan

Tabel 7-5
Percentage medisch specialisten waarbij met het informatiesysteem de volgende voorbeelden van elektronisch versturen van informatie over patiënten mogelijk zijn (n=136).

	Elektronisch versturen mogelijk (% specialisten)
Recept naar de ziekenhuisapotheek	54
Recept naar een openbare apotheek	21
Actueel medicatieoverzicht aan een openbare apotheek bij ontslag van een patiënt	32
Actueel medicatieoverzicht aan de huisarts bij ontslag van de patiënt	43
Opnamebericht aan de huisarts van de patiënt	60
Samenvatting van behandeling naar de huisarts van de patiënt	58
Ontslagbrieven naar de huisarts van de patiënt	77
Aanvraag voor laboratoriumdiagnostiek	54
Aanvraag voor beeldvormende diagnostiek	49

Tabel 7-6
Percentage medisch specialisten waarbij met het informatiesysteem de volgende voorbeelden van elektronisch ontvangen van informatie over patiënten mogelijk zijn (n=203).

	Elektronisch ontvangen mogelijk (% specialisten)
Samenvatting van patiëntcontacten en behandeling uit avond-, nacht- en weekenddiensten	31
Verwijsbrief van een huisarts	43
Actueel medicatieoverzicht van de ziekenhuisapotheek	50
Actueel medicatieoverzicht van een openbare apotheek bij opname van een patiënt	16
Rapport van de uitslag van beeldvormende diagnostiek	67
Beeldbestand van beeldvormende diagnostiek	63
Uitslag van laboratoriumonderzoek	68

Tabel 7-7
Percentage medisch specialisten dat in het afgelopen jaar gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om met hun informatiesysteem de volgende voorbeelden van informatie over patiënten elektronisch te versturen of te ontvangen[1] (n=29-203).

Versturen[1]	Altijd	Regelmatig	Soms	Nooit
Ontslagbrieven naar de huisarts van de patiënt (n=106)	64	18	4	14
Aanvraag voor laboratoriumdiagnostiek (n=73)	60	21	4	15
Aanvraag voor beeldvormende diagnostiek (n=67)	55	25	6	13
Samenvatting van behandeling naar de huisarts van de patiënt (n=80)	45	26	9	20
Opnamebericht naar huisarts (n=80)	44	17	11	28
Recept naar de ziekenhuisapotheek (n=73)	40	25	14	22
Actueel medicatieoverzicht aan de huisarts bij ontslag van de patiënt (n=60)	37	20	12	32
Recept naar een openbare apotheek (n=29)	31	17	17	34
Actueel medicatieoverzicht aan een openbare apotheek bij ontslag van een patiënt (n=43)	28	19	12	42
Ontvangen[1]	Altijd	Regelmatig	Soms	Nooit
Uitslag van laboratoriumonderzoek (n= 138)	62	28	4	7
Beeldbestand van beeldvormende diagnostiek (n=127)	57	29	9	6
Rapport van de uitslag van beeldvormende diagnostiek (n=138)	57	28	7	9
Actueel medicatieoverzicht van de ziekenhuis-apotheek (n=102)	37	32	17	14
Verwijsbrief van een huisarts (n=88)	33	36	14	17
Samenvatting van patiëntcontacten en behandeling uit avond-, nacht- en weekend-diensten (n=64)	30	44	5	22
Actueel medicatieoverzicht van een openbare apotheek bij opname van een patiënt (n=34)	29	21	12	38

[1] Faxberichten worden hieronder expliciet niet verstaan

Tabel 7-8
Percentage huisartsen dat tijdige en voldoende relevante informatie heeft als hun patiënt een medisch specialist of ziekenhuis heeft bezocht (n=193).

		Altijd (%)	Regelmatig (%)	Soms (%)	Nooit (%)
De informatie die de huisarts ontvangt als zijn patiënt een medisch specialist of ziekenhuis heeft bezocht is:	Tijdig	4	74	22	1
	Voorzien van alle relevante informatie	10	77	13	0

Tabel 7-9
Percentage medisch specialisten dat tijdige en voldoende relevante informatie ontvangt bij opname van een patiënt (n=201).

		Altijd (%)	Regelmatig (%)	Soms (%)	Nooit (%)
De informatie die de medisch specialist onvangt bij opname van een patiënt is:	Tijdig	23	47	21	9
	Voorzien van alle relevante informatie	11	49	29	10

Tabel 7-10
Percentage huisartsen en medisch specialisten dat de volgende belemmeringen ervaart bij elektronische informatie-uitwisseling over patiënten.

	Huisartsen (n=91) (%)	Medisch specialisten (n=110) (%)
Twijfel over de toegevoegde waarde hiervan voor patiënten	5	5
Twijfel over de toegevoegde waarde hiervan voor mijzelf	5	6
Twijfel over de toegevoegde waarde hiervan voor mijn praktijk of afdeling	8	5
Tijdsgebrek om me hierin te verdiepen	24	21
Gebrek aan kennis en vaardigheden in de praktijk om dit toe te passen	12	22
Gebrek aan mogelijkheden om hierin bij te scholen voor mijzelf	3	11
Onbekendheid bij patiënten	10	6
Onduidelijkheid over wet- en regelgeving hierover	30	35
Onduidelijkheid over goede manier van inrichten systeem	24	44
Vrees voor toename in de vraag om informatie van andere zorgverleners	15	9
Weerstand bij de collega artsen in mijn praktijk of zorginstelling voor het uitbreiden van mogelijkheden hiervoor	7	5
Weerstand bij assistenten in mijn praktijk of afdeling voor het uitbreiden van mogelijkheden hiervoor	7	1
Weerstand bij andere zorgverleners waar ik mee samenwerk voor het uitbreiden van mogelijkheden hiervoor	7	6
Weerstand bij mijn patiënten voor het uitbreiden van mogelijkheden hiervoor	9	6
Hoge opstartkosten	14	31
Gebrek aan financiële vergoedingen voor de tijd die hierin gaat zitten	36	33
Geen toegang tot de juiste techniek hiervoor	21	39
Gebrek aan technische support	31	49
Gebrek aan standaarden voor de juiste inrichting van systemen hiervoor	23	39
Gebrek aan voldoende beveiligde systemen	27	35

Tabel 7-11
Percentage huisartsen en medisch specialisten dat de volgende positieve effecten ervaart bij elektronische informatie-uitwisseling over patiënten.

	Huisartsen (n=180) (%)	Medisch specialisten (n=137) (%)
Verbetering van de kwaliteit van onze zorgverlening	74	78
Verbetering van de efficiency van onze zorgverlening	83	78
Verbetering van de toegankelijkheid van de praktijk of afdeling	26	39
Verbetering van de continuïteit van onze zorgverlening	67	55
Het bespaart kosten	41	38
Het werkt drempelverlagend om contact op te nemen met de praktijk of afdeling	18	21
Het werkt drempelverlagend om contact op te nemen met andere zorgverleners	27	20
Er is meer tijd over voor andere activiteiten door de assistenten van de praktijk of afdeling	34	10
Patiënten vinden het prettig	32	17
Patiënten voelen zich meer betrokken bij de praktijk	6	7
Patiënten ervaren meer invloed op de eigen zorg	5	8
Patiënten houden hun behandeling makkelijker vol	2	2
Het laat zien dat wij als praktijk met de tijd meegaan	32	26
Er zijn kortere wachttijden in de wachtkamer	4	7

Tabel 7-12
Percentage huisartsen waarbij het mogelijk is om in hun praktijk een digitaal consult-gesprek te voeren met de volgende zorgverleners, waarbij men elkaar kan zien (n=190).

	Dit is mogelijk voor de praktijk van de arts (%)	Dit is niet mogelijk, maar de arts zou dit wel willen (%)	Dit is niet mogelijk en de arts weet niet of hij dit zou willen (%)	Dit is niet mogelijk, en de arts zou dit ook niet willen (%)
Met een medisch specialist	10	33	35	22
Met een andere huisarts	6	24	40	29
Met een psychiater	4	34	36	26
Met een fysiotherapeut	3	26	42	29
Met een andere zorgverlener dan genoemd	3	17	42	38
Met een medewerker van de thuiszorgorganisatie	2	34	36	29

Tabel 7-13
Percentage medisch specialisten waarbij het mogelijk is om op hun afdeling een digitaal consultgesprek te voeren met de volgende zorgverleners, waarbij men elkaar kan zien (n=212).

	Dit is mogelijk voor de praktijk van de arts (%)	Dit is niet mogelijk, maar de arts zou dit wel willen (%)	Dit is niet mogelijk en de arts weet niet of hij dit zou willen (%)	Dit is niet mogelijk, en de arts zou dit ook niet willen (%)
Met een medisch specialist binnen de eigen instelling	18	26	36	20
Met een medisch specialist buiten de eigen instelling	13	41	31	16
Met een psychiater	6	33	35	25
Met een andere zorgverlener dan genoemd	5	35	36	25
Met een huisarts	5	46	33	17

Tabel 7-14
Percentage psychiaters waarbij het mogelijk is om op hun afdeling een digitaal consult-gesprek te voeren met de volgende zorgverleners, waarbij men elkaar kan zien (n=67).

	Dit is mogelijk voor de praktijk van de arts (%)	Dit is niet mogelijk, maar de arts zou dit wel willen (%)	Dit is niet mogelijk en de arts weet niet of hij dit zou willen (%)	Dit is niet mogelijk, en de arts zou dit ook niet willen (%)
Met een psychiater binnen de eigen instelling / praktijk	27	27	18	28
Met een psychiater buiten de eigen instelling / praktijk	13	39	22	25
Met een psycholoog	19	31	24	25
Met een psychiatrisch verpleegkundige	19	28	25	27
Met een POH GGZ	7	42	25	25
Met een huisarts	6	49	22	22
Met een medisch specialist	10	46	22	21
Met een andere zorgverlener dan genoemd	10	40	25	24

Colofon

Titel:
Tabellenbijlage bij
eHealth, verder dan je denkt
eHealth-monitor 2013

Auteurs:
Johan Krijgsman
Jolanda de Bie
Arina Burghouts
Judith de Jong
Geert-Jan Cath
Lies van Gennip
Roland Friele

Begeleidingscommissie:
Guus Schrijvers, voorzitter
Titia Lekkerkerk (NPCF)
Sjaak Nouwt (KNMG)
Stefan Ottenheijm (Ministerie van VWS)
Michiel Sprenger (Nictiz)
Albert Versteegde (Zorgverzekeraars Nederland)
Sytske de Vries (Zorgverzekeraars Nederland)

Dit is een uitgave van Nictiz en het NIVEL.
Den Haag, september 2013.

Vormgeving en productie:
No Panic, the communication factory

Nictiz

Bezoekadres
Oude Middenweg 55
2491 AC Den Haag
T 070 31 73 450
F 070 32 07 437

www.nictiz.nl

Postadres
Postbus 19121
2500 CC Den Haag

Nivel

Bezoekadres
Otterstraat 118 – 124
3513 CR Utrecht
T 030 27 29 700
F 030 27 29 729

www.nivel.nl

Postadres
Postbus 1568
3500 BN Utrecht